

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Є24 **Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень** : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. – Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

СЕКЦІЯ 14
ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ,
ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ
ЯК ЗАСОБУ НАЛАГОДЖЕННЯ КОМУНІКАЦІЇ

Томчаковська Юлія Олегівна Контрастивна лінгвістика: прикладні аспекти	641
Строченко Леся Василівна Англомовний військовий дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень	643
Варешкіна Наталія Володимирівна Принцип комунікативної орієнтації у навчанні читання	645
Дихта Наталя Миколаївна, Явдоцук Анастасія Андріївна Поняття юридичного дискурсу, особливості англомовної терміносистеми та її функціонування	648
Єрмоменко Світлана Василівна Українські суфікси суб'єктивної оцінки в англійському перекладі	651
Томчаковський Олександр Георгійович Англомовна навчальна лексикографія	653
Тупікова Тетяна Валеріївна, Козак Тетяна Борисівна Розвиток семантики дієслів sehen та hören у німецькій мові (діахронічне дослідження)	655
Потенко Людмила Олександрівна Особливості утворення сучасних неологізмів як мовного відображення війни у медіатекстах	658
Фрумкіна Арина Леонівна Практична підготовка викладачів немовних предметів до викладання фахових дисциплін іноземною мовою	661
Швелідзе Лідія Дмитрівна Наукова дискусія в контексті професійного спілкування	665
Alexeyev Mykola, Alexeyeva Liudmyla, Sunyova Tetiana Old French in the English language of law: historical background	668
Лесневська Катерина Вікторівна Виклики у викладанні та вивченні сучасної юридичної англійської мови	671
Ковальова Ксенія Олександрівна Понятійні ознаки концепту <i>textile</i> в англійській мові	673

СЕКЦІЯ 14

ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ, ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ ЯК ЗАСОБУ НАЛАГОДЖЕННЯ КОМУНІКАЦІЇ

*Керівник секції: завідувач кафедри іноземних мов,
кандидат філологічних наук, доцент Ю. О. Томчаковська*

*Секретар секції: професор кафедри іноземних мов,
доктор філологічних наук, доцент Л. В. Строченко*

ТОМЧАКОВСЬКА ЮЛІЯ ОЛЕГІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук, доцент*

КОНТРАСТИВНА ЛІНГВІСТИКА: ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ

Контрастивна лінгвістика – це практично орієнтований лінгвістичний підхід, який має на меті опис відмінностей та подібностей між мовами [2].

У першу чергу, контрастивна лінгвістика вивчає окремі явища та одиниці рідної мови в порівнянні з різними засобами передачі їх у мові, що вивчається. Тобто метою контрастивного аналізу є вивчення перекладних відповідностей мов для виявлення їх відмінностей, і для досягнення цієї мети використовуються наступні методи зіставлення:

а) розглядаються лише дві мови, а не будь-які мови та в будь-якій кількості (порівняльна лінгвістика);

б) вивчаються окремі одиниці у двох зіставлюваних мовах, а не підсистеми, поля тощо, як це відбувається у зіставній лінгвістиці;

в) матеріал розглядається у напрямку від одиниці однієї мови до можливих невідповідностей в іншій мові, але не у кожній мові окремо з подальшим порівнянням;

г) виявляються відмінності в семантиці та функціях одиниць однієї мови з її можливими відповідностями в іншій мові [4].

Крім спеціальних способів зіставлення, контрастивна лінгвістика має орієнтованість на вихід у практичне викладання і переклад. Вона дає теоретичні обґрунтування для вдосконалення методики навчання мови. На наш погляд, контрастивний аналіз є незамінним при викладанні мови. Результати контрастивного аналізу можуть бути впроваджені в практику, оскільки вони є описом відмітних ознак конкретних мовних фактів двох мов (наприклад, лексичних одиниць),

що допомагає передбачати можливі труднощі при доборі словникових аналогів, тобто усвідомлено опановувати мову [3].

Виходячи з вищесказаного, загальні завдання контрастивного аналізу можуть бути сформульовані наступним чином:

- виявити розбіжності у використанні мовних засобів різними мовами;
- передбачити та запобігти небажаному змішанню семантичних значень мовних одиниць;
- надати матеріал для виявлення універсалій [1];
- дати надійну лінгвістичну базу для теоретиків та практиків перекладу.

Крім цього, результати контрастивних досліджень дають можливість по-новому підійти до створення двомовних словників, які фіксують у лексикографічній формі національну специфіку семантики слів.

Що стосується практики викладання, роль контрастивної лінгвістики слід розглядати у зв'язку із загальним прагненням раціоналізації викладання іноземних мов, а також у зв'язку з проблемами навчання в цілому. Практично немає жодного лінгвістичного методу, який не спробували б використати з контрастивною метою. Традиційні граматики іноземних мов також користуються контрастивним методом у порівнянні структур чи функцій мови. Такі зіставлення у межах традиційної граматики виявилися дуже корисними для педагогічних цілей, проте вони мають загальний недолік: традиційна граMATика, де засновані ці зіставлення, недостатньо експліцитна, щоб забезпечити точність аналізу [2].

Отже, в цій роботі ми розглянули місце і деякі загальні напрями контрастивної лінгвістики як науки, що вже склалася, зі своїми цілями, об'єктом, методами аналізу, які можуть бути використані як способи активізації інтересу до навчального матеріалу, оскільки вони певним чином спираються на колишній багаж знань, формують внутрішні асоціації на основі відмінностей у рідній та іншій мові, що полегшує розуміння та засвоєння граMATичних правил, запам'ятовування номінативних одиниць.

Роль контрастивної лінгвістики в перекладознавстві також неопіненна – аналіз структур вихідного матеріалу та підбір відповідних конструкцій мовою перекладу здійснюється на підставі контрастного зіставлення граMATичних та семантичних явищ. Контрастивна лінгвістика показала необхідність диференціації навчального матеріалу, що неминуче призведе до створення нових удосконалених навчальних посібників, подолання психологічного бар'єру у висловлюваннях іноземною мовою тощо.

Словники, створені з урахуванням контрастивного аналізу, допоможуть точніше передавати семантику усних і письмових висловлювань. Сфера контрастивного аналізу останнім часом значно розширилася: якщо спочатку контрастивний аналіз займався, в основному, фактами мовної системи, то тепер він все більше звертається до тексту, до мовних актів, до реалізації, слідуючи загальному напрямку розвитку сучасної лінгвістики.

Список використаних джерел:

1. Андрейчук Н. Роль контрастивної лінгвістики в розвитку теорії моделювання мови та створенні моделей мовного опису. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2016. Випуск 5. С. 213–219.
2. Контрастивна лінгвістика. Енциклопедія сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article-5046> (дата звернення: 27.04.2023).
3. Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства : підручник. Київ : Академія, 2006. 424 с.
4. Volker G. *Contrastive Linguistics: Theories and Methods*. 2012. URL: https://www.researchgate.net/publication/265070904_Contrastive_Linguistics_Theories_and_Methods (дата звернення: 27.04.2023).

Ключові слова: контрастивна лінгвістика, переклад, методика викладання іноземних мов.

Key words: contrastive linguistics, translation, methodology of foreign language teaching.

СТРОЧЕНКО ЛЕСЯ ВАСИЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри іноземних мов, доктор філологічних наук, доцент*

АНГЛОМОВНИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ДИСКУРС ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Час диктує свої умови та розставляє пріоритети: в умовах повномасштабної війни в українському суспільстві надзвичайно зросла роль військового дискурсу у всіх сферах життя. Сьогоднішні події є визначальними для майбутнього як нашої країни у цілому, так і її наукового розвитку зокрема.

Мета запропонованого дослідження полягає в окресленні напрямів дослідження англомовного військового дискурсу як об'єкта лінгвістичних розвідок. Актуальність аналізу власне англомовного військового дискурсу зумовлена глобалізаційними процесами, а також зростанням співпраці збройних сил України з американськими та європейськими військовими, під час якої англійська мова виступає в якості *lingua franca*.

Вивчення військової підмови в її структурному, змістовному та функціональному аспектах можна здійснювати в межах різних дисциплін – когнітивної лінгвістики, теорії дискурсу, термінології тощо. Так, зокрема, військовий дискурс досліджується в аспекті його термінології, стилістичних особливостей, особливостей перекладу та системи концептів. Не менший інтерес представляють неоднорідність його структури, відмінність у функціональній значущості концептів у його різновидах, його міждискурсивні зв'язки, використання одиниць військового дискурсу у художній літературі, ЗМІ та інших типах дискурсу.